

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSOENFONDS ZORG EN WELZIJN

Hoorrecht

Ledenvergadering 20 november

Tenorsaxofoon

BPP

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden
Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Jaargang 39, 4e kwartaal 2024 nummer 4

Een bewogen jaar ten einde

Voor u ligt het laatste nummer van *Ons Pensioen* dit jaar. In de eerste plaats wens ik u fijne Kerstdagen en een goed Oud en Nieuw. En dat 2025 voor u een gezond jaar mag worden. De redactie heeft weer gezorgd voor een gevarieerd nummer. Ik hoop dat u het ermee eens bent na het lezen.

Het is een bewogen schrikkeljaar geweest. De succesvolle Olympische Spelen met atlete Hassan, die gekozen is tot werelds beste atlete. En niet vergeten het hele team NL. Een kabinet dat maar niet uit de startblokken komt. De BRICS-landen die de vermeende westerse economische macht willen slechten. En de strijd in Oekraïne, Gaza en de 'vergeten' oorlogen in Sudan, Syrië en Oeganda. Het veranderen de klimaat dat ons wereldwijd parten speelt. De ernstigste aardbeving in Taiwan in 25 jaar.

Stabiliserende krachten

De perikelen rond het Kabinet die veel gedoe veroorzaken, de rol van de 'coalitie'partijen, de protesten rond de gevoelens over Gaza bij de universiteiten en elders. Met als trieste uitwas de gewelddadigheden rond de voetbalwedstrijd FC Ajax en Maccabi Tel Aviv FC. Na de bijzonder verlopen verkiezingen in Amerika moeten we maar afwachten wat het presidentschap van Trump voor de wereld en voor Nederland gaat betekenen. Merkel schrijft in haar memoires over hem: reguliere vormen van internationale samenwerking leken niet aan Trump besteed. We hopen op voldoende stabiliserende krachten, zodat er niet te veel gekke dingen worden ondernomen. Maar helemaal gerust zijn we er niet op, niet alleen in politiek opzicht, maar vooral ook economisch.

Hoorrecht

Voor ons gepensioneerden is hoorrecht een belangrijk thema. Maar andere belanghebbenden zien dat anders. En dan wordt het politiek. Het gaat om een enorme operatie met vele gevolgen waarbij de deelnemers (eigenaars van het vermogen) voorop horen te staan. Dan zou iedere betrokkene het hoorrecht toch op de eerste plaats moeten zetten. En mag het geen onderwerp van discussie zijn.

De transitie zal nog voor onder meer vele artikelen zorgen. Daarom is het fijn dat Jaap een interessant interview heeft gehad met Fieke van der Leck. Die is een zwaargewicht in de wereld van pensioenen, en vertelt over onder meer het genoemde hoorrecht.

Tenorsaxofonist

Pierre verhaalt over het dragen van de helm in het verkeer. Het niet-dragen ervan leidt tot veel ziekenhuisopnames. Verder zijn er veel vragen over de Wtp. Daarom hebben Koos en Cees een artikel gemaakt over de gestelde vragen, en ze geven antwoorden daarop.

Jaap heeft een mooi verhaal gemaakt over een tenorsaxofonist in het kader van kerst. Er staat een artikel in over de succesvolle ledenvergadering van 20 november. En Cees gaat uitgebreid in op verenigingszaken in zijn gebruikelijke 'Van de bestuurstafel'. We zijn op

bezoek geweest bij BPP-lid Lucas Jansen uit Diever. Hij verhaalt over zijn boeiende (werkzame) leven als psychiater in Bergen op Zoom.

Versterking

Ook vraagt het bestuur om aandacht voor de contributie, en de redactie van OP om versterking. U hoeft geen ervaring te hebben, alleen dat u het leuk vindt om te schrijven. Er is een eindredacteur die u helpt. Dus, meld u aan! De redactie zal u met open armen ontvangen.

Ik sta klaar om het komende jaar weer bij te dragen aan *Ons Pensioen*, samen met de andere redactieleden. Ook zie ik u graag bij de Algemene Ledenvergadering om in persoon van gedachten te wisselen.

Jan van Gelderen

Foto: Shutterstock

Ons Pensioen

Inhoudsopgave

2. Een bewogen jaar ten einde
3. Inhoudsopgave en colofon
4. Herfst en meer
5. Van de bestuurstafel
6. Contributie 2025
6. Gezocht aanvulling voor onze redactie
7. Het is niet onredelijk dat organisaties van gepensioneerden ook actief aan tafel zitten
10. Het lijkt erop dat pensioenfondsen op tijd (voor 2028) klaar zijn
12. Als ik mijn pensioen zelf zou kunnen onderbrengen, kies ik zeker voor PFZW
14. Belangen waarborgen is belangrijk
15. Als je helm maar goed zit
16. Ledenvergadering BPP op 20 november 2024
17. De tenorsaxofoon met Kerst
19. Een toelichting op veel voorkomende vragen
20. Over de BPP

Colofon

Tijdschrift van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn (BPP).

Aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Redactie

Hoofd- en eindredacteur

Jan van Gelderen, tel. 06 247 986 74
vgc@hetnet.nl

Redacteuren

Jaap van der Spek, Cees Michielse,
Pierre Thijssen, Koos Spanbroek

Afbeeldingen

BPP, Norbert Waalboer Fotografie,
Ton Toemen, Joke Schut, Shutterstock

Vormgeving

DTP Express

Druk en verzending

Editoo

Verantwoording

Ledenblad *Ons Pensioen* verschijnt vier keer per jaar. De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en divers perspectief te behandelen. Het is aan de lezer om zelf tot een oordeel te komen.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan mits met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers.

Bijdragen kunnen worden gezonden naar Jan van Gelderen. De redactie behoudt zich het recht voor de reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Herfst en meer

Jawel, nog een paar weekjes en de bladeren zijn van de bomen gewaaid. Hele tapijten op de weg, in de tuin en overal waar de bladeren maar vallen. Wat een kleuren heb ik weer gezien, geel, oranje, rood, bruin. De zon erbij en alles lijkt licht te geven. Heel, heel mooi.

Als extra verrassing komen tussen het neergevallen blad op de grond, zomaar ineens, de meest bijzondere paddenstoelen tevoorschijn. Prachtige exemplaren rood met witte stippen en de meest rare vormen paddenstoelen en dito kleuren. Het is de moeite waard om met aandacht te kijken langs de bospaden en in de parken. Voor mij blijft de schoonheid van de herfst ieder jaar een belevenis. Ook nu weer.

Ondertussen is er veel gaande in pensioenland. Hoe staat het met de voorbereidingen voor het toepassen van het nieuwe stelsel. De streef-ingangsdatum komt steeds dichterbij. Alle deelnemers en pensioengerechtigden zullen op de hoogte moeten worden gebracht van de betekenis van het nieuwe pensioensysteem voor de groep waartoe iemand behoort. Wat gaat het worden en hoe gaat het dan verder.

In mijn vorige column schreef ik dat in feite niemand keihard kan zeggen hoe de ontwikkeling zal zijn. Dat is naar mijn idee nog steeds zo. Vinger aan de pols houden kan wel en moet dan ook. Dan waar nodig van ons laten horen in het belang van al onze leden.

Een paar weken geleden is er een ledendag met introducees geweest. Hoewel dat op dit moment – zo kort na die dag, nog niet helemaal duidelijk is – hoop ik dat de introducees zich aangetrokken hebben gevoeld tot onze vereniging. En ... dat zij het lidmaatschap serieus overwegen. Zoals iedereen weet is de grootte van onze vereniging natuurlijk bepalend voor de mate van invloed.

Het programma dat is voorbereid voor de ledendag, is met veel plezier samengesteld en voorzien van de actualiteit van dat moment. Daarom vertrouw ik erop dat iedereen in elk geval wijzer naar huis is gegaan. Mogelijk lukt het om in deze *OP* al een verslag van die dag op te nemen. Bij het verder lezen, komt u dat vanzelf tegen.

Aangezien deze versie van *Ons Pensioen* tegen het einde van het jaar bij u wordt bezorgd (elektronisch of per post), ga ik u nu – een beetje vroeg wellicht – toch al een hele mooie decembermaand toewensen. Ik hoop dat u – als u het heeft gevierd – een leuk Sinterklaasfeest heeft gevierd, en een heel goed en hele goede kerstdagen plus een fijne jaarwisseling.

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

Tot slot mijn allerbeste wensen voor u allemaal voor 2025!

Graag tot een volgende keer.

Liesbeth Schaap,
Voorzitter

Foto: Shutterstock

Van de bestuurstafel

Door Cees Michielse

Het is eind november wanneer het weer tijd is om kopij voor het laatste nummer van *Ons Pensioen* aan te leveren. In vele opzichten is het, bijna, ten einde lopende verenigingsjaar 2024 turbulent geweest.

Het bestuur is voortdurend actief geweest om de positie van de BPP verder te versterken. In het kader van de belangenbehartiging, bij de invulling van het hoorrecht en in de communicatie met de leden is dat succesvol geweest. Uit de vele reacties die wij van onze leden ontvangen blijkt dat men in hoofdlijnen tevreden is over het resultaat van ons werk. Zeker de communicatie via dit ledenblad, de website en de nieuwsbrieven wordt zeer gewaardeerd. Maar we weten nog steeds de weg naar onze potentiële leden onvoldoende te vinden. Het aantal nieuwe leden ligt structureel lager dan het ledenverlies door overlijden. Dat dit grote consequenties heeft op de wat langere termijn blijkt wel uit een aantal ontwikkelingen die zich de afgelopen periode hebben voorgedaan.

Indexatie pensioenen 2025

Maar eerst iets over het recente teleurstellende bericht dat onze pensioenen wederom niet worden geïndexeerd per 1 januari 2025.

In de Pensioenraad is daarover uitvoerig gesproken, ook door de vertegenwoordiger namens de BPP, zonder dat we daar op dit moment verandering in hebben kunnen aanbrengen. Weliswaar mogen we gebruikmaken van de versoepelde regelgeving, omdat we de intentie hebben per 1 januari 2026 de transitie naar de nieuwe pensioenregeling door te voeren. Maar desondanks is vanwege de dekkingsgraad van 109,8 de indexatie 0. Er mocht wel volledig gebruikgemaakt worden van de mogelijkheid te indexeren bij een dekkingsgraad vanaf 105, maar die mogelijkheid is vorig jaar geschrapt. Dan was er iets meer mogelijk geweest, maar de uitkomst bij een dekkingsgraad van 110 zou dan toch maar 0,9% zijn geweest en niet 3,5% overeenkomend met de inflatie. De wijze waarop PFZW heeft gecommuniceerd, zonder deze

nadere toelichting, vinden wij teleurstellend. Daardoor is bij velen de indruk ontstaan dat een indexatie van 3,5 % mogelijk zou zijn geweest.

Het is juist om dit soort ingewikkelde en voor gepensioneerden nadelige regelgeving, dat wij hechten aan de invoering van het nieuwe stelsel per 1 januari 2026. Mocht onverhoopt deze datum niet worden gehaald (omdat bijvoorbeeld DNB niet tijdig met onze plannen instemt), dan hebben wij als BPP richting het bestuur van het pensioenfonds aangekondigd dat wij heroverweging van het indexatiebeleid per 1 januari 2026 noodzakelijk achten. Er moet een eind komen aan de alsmar groeiende indexatie achterstand die vooral de gepensioneerden treft. In onze ledenbijeenkomst van 20 november is hierover uitvoerig gesproken. U treft een samenvatting elders in dit blad aan.

Nieuwe samenstelling Pensioenraad

Eens in de vier jaren wordt het aantal zetels vastgesteld die de gepensioneerden in de Pensioenraad heeft. Dit aantal zetels wordt verdeeld op basis van de ledentallen van de gepensioneerdenorganisaties.

Bij een nagenoeg gelijkblijvend ledenaantal van de BPP (samen met de leden van de NBP) blijkt dat wij in ledenaantal achterblijven ten opzichte van andere organisaties. In tegenstelling tot de voorafgaande jaren dreigde de BPP niet langer zelfstandig in aanmerking te komen voor een zetel in de Pensioenraad.

Dat werd niet alleen door de BPP als uiterst teleurstellend ervaren, maar die teleurstelling gold ook voor de andere vertegenwoordigers van de gepensioneerden in de Pensioenraad. Ook de werkgeversvertegenwoordigers en de leden namens de actieve deelnemers waren niet blij met deze ontwikkeling.

De inbreng van de BPP in de Pensioenraad wordt in de volle breedte van het bestuur en de Pensioenraad gewaardeerd. Dit heeft bijgedragen aan een oplossing voor de komende periode. De ANBO-PCOB met wie wij ook in de seniorencoalitie goed samenwerken, bleek bereid 1 van de 3 zetels die zij zouden gaan bezetten aan de BPP te geven. En de Pensioenraad en het bestuur bleken bereid de noodzakelijke statutenwijziging die dit mogelijk moest maken, nog voor het eind van dit jaar door te voeren. Voor die medewerking van de diverse betrokkenen en zeer in het bijzonder van de ANBO-PCOB zijn wij vanzelfsprekend dankbaar. Dat neemt niet weg dat de uitdaging om in de toekomst weer voldoende leden te krijgen om direct vertegenwoordigd te zijn, door het bestuur wordt gezien als een harde opdracht.

Wijzigingen in de governance

Ook extern wordt de druk om veranderingen door te voeren in de wijze waarop pensioenfondsen worden bestuurd steeds groter. Nog maar heel recent is de code pensioenfondsen aangepast waaraan alle fondsen moeten voldoen. Daarbij is de maximale termijn dat functies kunnen worden vervuld aangepast van 12 naar 8 jaren bij een benoemingstermijn van 4 jaren. Dat is een onderwerp dat aansluit op bredere maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van de governance van organisaties.

Het schept echter wel een specifieke problematiek nu de overgang naar die beperkte benoemingsperiode ons overvalt in een periode dat we midden in de verandering van het nieuwe stelsel zitten. Een rigoureuze doorvoering per 1 januari 2025 zou voor de delegatie van gepensioneerden betekenen dat slechts 1 van de 7 huidige leden van de Pensioenraad voor herbenoeming in

Lees verder op pagina 6

aanmerking zou komen. Gelukkig hebben wij ook hiervoor passende afspraken kunnen maken, hetgeen betekent dat Cees Michielse, onze vaste vertegenwoordiger in de Pensioenraad, tot uiterlijk april 2026 in functie kan blijven. Meindert Schmidt ons plaatsvervangend lid kan daarna worden benoemd. Hetzij maar voor een korte periode, omdat de jaren dat hij al plaatsvervangend lid is meetellen voor de maximale termijn van 8 jaren.

Belangrijker dan al deze ontwikkelingen is – naar de opvatting van het BPP bestuur – dat na invoering van de Wtp een structurele wijziging tot stand zou moeten komen van de governance gebaseerd op het nieuwe stelsel. In onze ALV van april 2025 zullen wij een discussienota daarover met elkaar bespreken en daarna binnen PFZW aan de orde

stellen. Wij hopen dat de discussienota daarover – waarbij zowel de positie van de Pensioenraad als ook de gewenste bestuursstructuur – te bespreken onderwerpen zullen zijn, in de loop van januari beschikbaar zal komen.

BPP bestuur bereidt zich voor op de toekomst

De onderwerpen zoals hierboven weergegeven, de taakverdeling binnen het huidige bestuur, de zorgen over de koopkracht voor onze gepensioneerden, de communicatie over de invoering van de Wtp en de groeiende oppositie daartegen, het zijn allemaal onderwerpen die de volle aandacht hebben van het bestuur.

Daar komt nog bij dat ook de gewenste samenstelling van het bestuur vanaf de ALV 2025 veel tijd en aandacht vraagt.

De voorzitter, de vicevoorzitter en het bestuurslid Rob van Vredendaal zijn om uiteenlopende redenen niet herbenoembaar. Cees Michielse zal hoogstens tot april 2026 nog beschikbaar zijn. Dat vergt niet alleen dat we voldoende geschikte personen moeten vinden voor die genoemde bestuursfuncties, maar dat ook een herverdeling van diverse taken zoals de communicatie, de beleidsvoorbereiding en de secretariaatsaken zo evenwichtig mogelijk naar de toekomst moeten worden verdeeld.

Kortom veel werk aan de winkel en dit alles om begin volgend jaar met concrete voorstellen richting de ALV van april te kunnen komen.

Elders in dit blad treft u nog een korte samenvatting aan van onze succesvolle ledenvergadering van 20 november.

Contributie 2025

In de Algemene Ledenvergadering (ALV) van april 2024 is het contributiebeleid voor de komende jaren vastgesteld. Als gevolg van almaar stijgende kosten voor onze communicatie, is door de alv besloten, de contributie de komende jaren geleidelijk te verhogen naar een bedrag van €17,-.

Dat betekent dat de contributie de komende jaren met steeds €1,- verhoogd zal worden. De hoogte van de contributie voor 2025 voor leden bedraagt daarmee **€ 13,-** per jaar en voor partnerleden **€ 6,50**.

Gelukkig hebben wij van een steeds grotere groep leden de e-mailadressen. Dit betekent dat bij het toesturen van het verzoek tot betaling veel kosten worden bespaard, omdat

daarmee de almaar stijgende portokosten worden vermeden.

Wij hebben ten aanzien van de contributiebetaling drie verzoeken.

1. Als u ons nog geen actueel e-mailadres heeft doorgegeven en u beschikt daarover wel, geef dat dan in januari aan ons door via penningmeester@pfzw-belangenvereniging.nl
2. Betaal uw contributie pas wanneer u in de loop van februari van de penningmeester daartoe via de e-mail of een brief wordt verzocht.
3. Geef de betaling voor het partnerlidmaatschap via een afzonderlijke overboeking door teneinde verwarring te voorkomen.

Gezocht aanvulling voor onze redactie

De redactie van *Ons Pensioen* (OP) heeft behoefte aan uitbreiding!

OP zoekt dus mensen die artikelen willen en kunnen schrijven, en die het leuk vinden in de redactie te participeren. *Vier redactievergaderingen per jaar in Utrecht.*

Het werk bestaat uit het schrijven van artikelen die betrekking hebben op de werelden van zorg en welzijn, van pensioenen en verenigingen. Het is een pre als u ook lekkere 'human touch' verhalen kunt schrijven, die te maken hebben met ons werkveld. Soms is het nodig 'op pad' te gaan voor bijvoorbeeld een interview.

Kilometer- en onkosten worden vergoed.

Hebt u belangstelling? Dan graag een mailbericht naar jaapvdspek@planet.nl

Belangstellenden worden uitgenodigd voor een gesprek waarin wederzijds wordt gekeken of het klikt.

In een tent vergeet je de ingewikkelde dingen van het leven

Het is niet onredelijk dat organisaties van gepensioneerden ook actief aan tafel zitten

Door Jaap van der Spek

"Lekker er tussenuit, met de tent. Dat is wat ik na mijn pensionering meer wil doen. Samen met mijn vrouw. Dat geeft al jaren in de vakanties de benodigde ontspanning. Maar stilzitten kan ik niet. Ik blijf nog een dag per week verbonden aan de universiteit, blijf aandacht houden voor de pensioenwereld en ... ons huis is echt aan een steeds maar uitgestelde opknabbeurt toe." Aan het woord is Prof. Dr. Theo Nijman die samen met zijn collega Lans Bovenberg ('we kennen elkaar nog van de kleuterschool in Oosterbeek') het pensioenkennisnetwerk Netspar heeft opgericht.

We belanden op een niet onbelangrijk zijpad. Theo heeft een doorlopende taak om ook Nederlandse en internationale onderzoekers toegang te geven tot allerlei pensioenvragen en tot de wereld van de pensioenen in brede zin. Van de studenten is ongeveer de helft Engelstalig, en dat is volgens Theo een grote plus. "Vroeger trokken we Europa en de wereld in om te vertellen hoe goed ons stelsel was en wat anderen daarvan zouden kunnen leren. Dat werkt niet. Ik heb geleerd dat het erg belangrijk is om je open te stellen voor al het goede dat in het buitenland is en wordt ontwikkeld. Maar ook voor wat daar fout is gegaan en wat je daarvan kunt leren. Dat betreft het stelsel, maar ook bijvoorbeeld het beleggingsbeleid. Dan is het goed dat je mensen uit andere landen opleidt, waar je van leert over de motivatie voor hun pensioenoplossingen en vervolgens ook netwerken mee kunt opbouwen.

Wereldwijd beleggen

"Het klopt dat er een risico is als over enige tijd de vergrijzing in Europa fors is opgelopen. In veel Europese landen drukken de pensioeninkomens op de staatsfinanciën van waaruit ze betaald worden. Dat kan leiden tot inflatie en omdat in Europa de pensioeninkomsten lager zullen worden zal dat zeker de consumptievraag negatief beïnvloeden. Ook bij ons vanwege onze uitvoer naar het buitenland. Daar moeten we ons in Nederland op voorbereiden, ook, omdat we anders dan in veel andere Europese landen al veel pensioenvermogen hebben opgebouwd. Terecht", zo benadrukt Theo, "drong de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, red.) er recent dan ook op aan de Nederlandse pensioenvermogens breed over de hele wereld te blijven beleggen, met name ook in landen waar naar verhouding minder gepensioneerden zijn dan in veel Europese landen."

Wat is er goed aan de WTP?

Theo herinnert mij eraan dat ons pensioenstelsel een goede naam in de wereld heeft, omdat we een mooie combinatie hebben van AOW (omslag gefinancierd) en aanvullend pensioen (sparen via pensioenfondsen en verzekeraars). "Op landelijk niveau zie je dat er ongeveer evenveel geld per jaar gaat naar AOW-uitkeringen als naar aanvullende pensioenuitkeringen. Dat is in de beeldvorming wel eens lastig, want als het om niet indexeren of korten van pensioenen gaat, dan betreft het de aanvullende pensioenen en dus vooral de hoger pensioeninkomens. Maar goed, niet indexeren betekent wel voor grote groepen meer of minder koopkrachtverlies. Dat is ook een van de redenen, dat het toch goed was om na te denken en nader te beslissen over een vernieuwing van het

Lees verder op pagina 8

Vrijdag 20 september heeft Prof. Dr. Theo Nijman zijn afscheidsrede op de Universiteit van Tilburg gehouden, omdat 'hij zelf met pensioen is gegaan'. Mede omdat hij heeft meegewerkt aan de totstandkoming van het pensioenakkoord en de daaruit voortgekomen Wet Toekomst Pensioenen (Wtp), leek het de redactie goed om hem te vragen hoe hij nu tegen de ontwikkelingen aankijkt en of hij nog kritische kanttekeningen heeft.

Theo Nijman studeerde aan de Vrije Universiteit econometrie en is pionier op het gebied van de financiële econometrie. Hij werd hoofddocent in dit vak aan de toenmalige Katholieke Hogeschool Tilburg. Hij hield zich in de eerste jaren met name bezig met fundamenteel onderzoek en begeleidde veel promovendi. In 1993 werd hij benoemd tot hoogleraar econometrie van de Financiële Markten en sloeg ook een brug naar de beleggingswereld. Sinds 2013 is hij hoogleraar Pensioenbeheer en Risicomanagement.

In 2005 namen Theo en Prof. Dr. Lans Bovenberg het initiatief om Netspar op te richten, nadat Lans een prestigieuze wetenschapsprijs (de Spinoza premie) had gewonnen. Netspar is een kenniscentrum op het gebied van pensioenen en vergrijzing. Gefinancierd door de overheid, verzekeraars en pensioenfondsen. Naast zijn universitaire werk is Theo in verschillende rollen actief geweest bij en voor pensioenfondsen.

Foto: Ton Toermen

pensioenstelsel. Waardoor eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen kan worden bereikt, waarmee pensioenen transparanter en persoonlijker kunnen worden en waarmee pensioenen beter aansluiten op de arbeidsmarkt." Volgens Theo zijn er wat hem betreft nog twee belangrijke redenen om de Wtp te omarmen: als eerste: de belangentegenstellingen tussen jongere en oudere generaties verdwijnen. Verder zijn we af van de dekkingsgraad. Hierdoor hebben de gepensioneerden jarenlang het renterisico van de jongeren gedragen.

Wat kan er beter aan de WTP en 'het bedrag ineens'?

Een tussendoortje: Theo snapt best, dat het in sommige gevallen fijn is als je bij pensionering in één keer 10% kunt opnemen. Bijvoorbeeld als je de hypotheek wilt aflossen, de kinderen geld wilt geven voor een huis of een mooie reis maken. "Maar er zijn grote risico's waar mensen, vooral die niet een hoog pensioen hebben, zich van bewust moeten zijn. Allereerst de fiscale kant van de zaak. Het lijkt vaak een mooi bedrag, maar je moet er in één keer belasting over betalen. En er is bij die lagere pensioenen het risico dat je allerlei (zorg-, huur-)toeslagen niet meer krijgt in het jaar dat je extra pensioen opneemt. Het zal dus nodig zijn om mensen in hun persoonlijke situatie goed voor te lichten. Ook over het feit dat ze dan in de overige jaren 10% minder pensioen krijgen." Zijn advies: "Ga er in ieder geval niet zelf mee beleggen, want dat lukt maar heel weinig mensen net zo goed als de pensioenfondsen.

"Wat ik een weeffout vindt: de risicobereidheid is ook een belangrijk element in de persoonlijke situatie. Hoe lager die bereidheid is, hoe aantrekkelijker een zekerder maar dan wel lager pensioen is. En omgekeerd. Maar waar moet je de grens leggen in wat mensen zelf mogen kiezen? Omdat pensioenkeuzes voor het overgrote deel van de mensen moeilijk te overzien is, lijkt het toch verstandig een wat meer patriarchale houding te kiezen. Tenslotte is ons hele pensioenstelsel daarop ook gebaseerd en dat heeft ons geen windeieren gelegd."

Stellen van ondergrens

Dan de solidariteitsreserve. Bedoeld om risicodeling met toekomstige generaties vorm te geven en om de uitkering voor gepensioneerden te stabiliseren. Als tekorten dreigen, pas je bij uit deze reserve en hoeven pensioenen niet gekort te worden. Kortingen kunnen vaak zo worden voorkomen en risico's worden op die manier uitgesmeerd. Maar Theo ziet wel, dat kleine schokken kunnen worden opgevangen, maar dat dit niet geldt voor grote schokken. Als de solidariteitsreserve leeg is worden de schokken groter, want dan moet je terugvallen op alleen het persoonlijk pensioenvermogen. Dergelijke grote schokken acht Theo niet waarschijnlijk, maar het risico daarop is er wel. Overigens, ook in het huidige pensioensysteem levert zo'n schok problemen op. Hij zegt: "Een oplossing zou kunnen zijn het stellen van een ondergrens, onder voorwaarde dat de ambities goed zijn geformuleerd (bijvoorbeeld: onder normale

omstandigheden is met de gekozen premie 80% van het gemiddelde loon haalbaar). Het is daarom ook beter om niet al te hoog te starten bij het invaren (ook al is de dekkingsgraad op dat moment 110% of meer), maar wat lager te beginnen om daarna meer mogelijkheden te hebben om in de uitkeringen te 'groeien'."

Theo, op zijn praatstoel: "Nog een ander punt: Agnes Joseph (Kamerlid voor Nieuw Sociaal Contract, de partij van Pieter Omtzigt, voorheen pensioendeskundige bij verzekeraar Achmea) heeft in de 'maiden speech' (eerste keer optreden in de Tweede Kamer) laten zien, dat de pensioenuitkomsten voor allen – en vooral voor de jongeren – in vrijwel alle plannen voor de overgang van het oude naar het nieuwe stelsel (de transitieplannen), veel beter (wel 4x of nog meer) waren dan in het oude stelsel. En dat is wat mij betreft te mooi om waar te zijn. Dat heeft te maken met de veronderstellingen in de modellen van De Nederlandse Bank (DNB) waarop dit is gebaseerd en waar ik mijn vraagtekens bij heb. Het zou veel beter moeten kunnen aansluiten bij het beleid van het betreffende pensioenfonds. Terecht dat de BPP en de ANBO ervoor hebben gepleit, aan de transformatieplannen van de sociale partners een bijlage toe te voegen met de aanbeveling aan het pensioenfonds met de eigen beleggingen en toeslagregels beter rekening te houden met de koopkrachtontwikkeling van gepensioneerden (redactie: door de sociale partners overgenomen).

"Ik zou ook de vraag willen stellen: waarom we in het kader van de uitlegbaarheid niet zouden willen kiezen voor een gelijke procentuele aanpassing van alle (verwachte) pensioenen? Dat zou moeten kunnen door, binnen het kader van de Wtp, de beschermingsrendementen (rekenrendement) steeds volledig toe te kennen en te differentiëren in de overrendementen naar leeftijdscategorie. Ik zie deze eenvoudige en goed uitlegbare benadering te weinig terug in de transitieplannen. Ook zou ik er voorstander van zijn de deelnemers wel te laten kiezen of ze meer of minder risico willen nemen als ze met pensioen gaan, bijvoorbeeld door te kiezen voor een vast pensioen. Dan is er zeker goede voorlichting nodig, want voor veel mensen zijn de gevolgen moeilijk te overzien. Alles met elkaar denk ik wel, dat mensen de stap naar het nieuwe stelsel dan wel aantrekkelijker zullen vinden en er ook meer vertrouwen in hebben. Bovendien, als mensen heel bewust kiezen voor een vaster maar lager pensioen, waarom zouden ze dat niet mogen, ook al zeggen deskundigen dat het niet verstandig is?"

Pensioen voor nabestaanden

Theo ziet wel verbeteringen in het nabestaandenpensioen, maar maakt zich grote zorgen een paar aspecten. Hij vindt dat dit pensioen nog onvoldoende is geregeld: "Voor gepensioneerden verandert er vrijwel niets, daar hoeven ze niet bang voor te zijn. Maar het probleem ontstaat als een werknemer zelfstandige wordt, overstapt naar een werkgever zonder pensioen-

regeling of naar een ander land gaat en hij/zij komt te overlijden voor de pensioendatum, dan vervalt de pensioenregeling voor de nabestaande. Er wordt vanuit gegaan, dat mensen dan wel zelf een overlijdensrisico verzekering zullen nemen, maar dat is wensdenken. Veel mensen zullen dat niet doen. Ook zou je kunnen kiezen voor een voortzetting van de pensioenopbouw bij het oude pensioenfonds, maar dan zou je het wel zelf moeten betalen. Ook dat moet je zelf beslissen en dat is voor mensen lastig. Er zijn voorbeelden bekend van mensen die vanwege een mooier netto salaris kiezen voor een andere werkgever en te laat ontdekken dat die geen pensioenregeling kent en ervan uit gaat dat je zelf wel voor een pensioenopbouw zorgt." Theo is van mening dat er nu snel een oplossing gevonden moet worden: "Waarom, bijvoorbeeld, zou je niet zoals nu gewoon het opgebouwde nabestaandenpensioen kunnen krijgen ook als je overlijdt voor de pensioendatum?"

Lagere rentes

Dan is er nog het risico, dat op het moment van invaren de dekkingsgraad laag of te laag is. Bijvoorbeeld omdat de rente terug is gelopen. Net als dat jarenlang het geval is geweest. De pensioenfonds maken mooie rendementen (gemiddeld), bouwen daardoor vermogen op, maar door de lage rente zijn de dekkingsgraden laag en konden geen indexeringen plaats vinden. Eén van de redenen om naar een nieuw pensioenstelsel te gaan, gebaseerd is op een rechtstreekse relatie tussen

de ingelegde premie en de tot stand gekomen rendementen. Je bent in het nieuwe stelsel van de dekkingsgraden af. Theo: "We hebben momenteel weer te maken met lagere rentes, mede omdat de Europese Centrale Bank de rente omlaag brengt ter stimulering van de economie." Theo acht het risico voor jonge(re) deelnemers niet zo groot, omdat zij een lange termijn perspectief hebben op voldoende opbouw en dan is een stapje omlaag bij het invaren niet zo'n probleem. Dat geldt niet voor gepensioneerden en werknemers die tegen hun pensioen aanzitten. Volgens Theo is het daarom goed, dat pensioenfonds op weg naar de invaardatum (verschilt per pensioenfonds) voorzichtig zijn en het beleggingsbeleid geleidelijk wat aanpassen. Maar de huidige regels (met toezicht van DNB) maken dat soms moeilijk. Daaraan kan ook wat worden gedaan. Theo: "Het is in ieder geval verstandig dat bij bijvoorbeeld PFZW is afgesproken, dat bij een lagere dekkingsgraad de sociale partners opnieuw naar het transitieplan gaan kijken. En dat de BPP en de ANBO weer in het kader van het hoorrecht daarbij worden betrokken."

Een tent kun je altijd opzetten

Het is een lang gesprek geworden. Dat heb je bij mensen die heel bevlogen over hun vak kunnen praten. We hebben het gesprek gevoerd in Theo's 'oude' kantoor bij Netspar. De secretaresse vertrouwt mij toe dat het er wel erg leeg is geworden. Maar of dat ook zo met Theo's leven zal gaan? Ik waag het te betwijfelen. Er is altijd wel ergens een tent over op te zetten.

Korte toelichting en reactie van de BPP op het interview met Prof. Theo Nijman

We hebben nog even navraag gedaan. Theo ziet graag dat mensen die met pensioen gaan, de keuze hebben voor een lager vast pensioen dan wel voor een risicovoller pensioen, waarbij de kans groot is dat die hoger zal uitvallen, zeker op langere termijn. Dat is wel mogelijk als het pensioenfonds op voorstel van de sociale partners kiest voor de flexibele premieregeling (die bestaat nu ook al), maar niet als het pensioenfonds (op voorstel sociale partners) kiest voor de solidaire premieregeling zoals PFZW heeft gedaan. In het geval dat een pensioenfonds kiest voor de flexibele regeling heeft de individuele man of vrouw, die met pensioen gaat, die keuze. Dat zou anders zijn als keuze mogelijk zou zijn in de solidaire regeling. Dat kan niet, maar in dat geval zou Theo graag zien dat de keuze per cohort (leeftijdscategorie) wordt gedaan.

Theo spreekt ook over het beschermingsrendement. De hoogte ervan is een keuze voor het pensioenfonds. Theo pleit ervoor niet een volledige afdekking van het renterisico te kiezen, bijvoorbeeld om beter beschermd te zijn tegen inflatie. Een wat ingewikkeld verhaal, maar dat laatste is door PFZW gekozen.

Het lijkt erop dat pensioenfondsen op tijd (voor 2028) klaar zijn

Door Jaap van der Spek

“Over de inhoud van de WTP (Wet Toekomst Pensioenen) zal ik het niet hebben. Ik heb een andere rol”. Dat zegt prof. Dr. Fieke van der Lecq in het hieronder volgende interview. We hadden elkaar eerder kort gesproken op een bijeenkomst van de Koepel Gepensioneerden, waarna het goed leek om in *Ons Pensioen* wat meer in te zoomen op de functie van de nieuwe ‘regeringscommissaris transitie pensioenen’. En op wat zij ondertussen aan ervaringen heeft opgedaan. En ... als het in haar werkzaamheden wat druk wordt, heeft ze de omgeving van haar woonplaats Apeldoorn om al wandelend of fietsend haar hoofd leeg te maken.

Op de vraag wat haar rol precies is in de wereld van al die organisaties die zich met pensioenen en de invoering van het nieuwe stelsel bezig houden, kan ze het helder formuleren: “Mijn opdracht gaat over het verloop van de pensioent transitie: is er genoeg tijd om de transitie zorgvuldig te doorlopen? Waar loopt de uitvoeringspraktijk tegenaan? Wat kan worden gedaan om de transitie te bespoedigen? Het gaat dus om de pensioent transitie als proces. Ik bemoei me niet met de inhoud van de WTP.

“Tweemaal per jaar adviseer ik de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de voortgang van de transitie. Daarbij geef ik conform de opdracht ook altijd aan of de einddatum van de pensioent transitie haalbaar is. Daarnaast adviseer ik de minister onge vraagd wanneer ik daartoe aanleiding zie, zoals ik in september heb gedaan.

“Ik opereer onafhankelijk van het ministerie. Daarbij baseer ik mijn adviezen op cijfermatig materiaal en de informatie die ik krijg uit vertrouwelijke gesprekken die ik voer in de pensioensector. Daarbij spreek ik met veel soorten partijen zoals sociale partners, fondsbesturen, verzekeraars, verzekeringsadviseurs, pensioenuitvoeringsorganisaties, IT-leveranciers, actuarissen. Ook spreek ik regelmatig met de externe toezichthouders DNB en AFM.

“De regeringscommissaris heeft geen functie bij klachten en dergelijke, maar ziet toe op de gehele transitie naar de nieuwe regelingen. Soms spelen daar wel eens kwesties in een deelgebied

van de sector, maar voor individuele problemen zijn er andere routes naar oplossingen.”

Fieke is voor twee dagen per week aangesteld en wordt ondersteund door een fulltime secretaris die ter beschikking is gesteld vanuit het ministerie.

Op deze manier is de functie als regeringscommissaris goed te combineren met de andere werkzaamheden. En als het even nodig is ... de bossen van Apeldoorn!

Het verloop van de transitieprocessen bij de pensioenfondsen

Naar het oordeel van Fieke wordt er ontzettend hard gewerkt door alle partijen om van de pensioent transitie een succes te maken. Ze erkent dat iedereen in het begin wel op gang moest komen en ook dat de processen niet altijd even soepel verliepen, maar: “Dat is inherent aan een transitie die voor alle betrokken partijen nieuw is. Ook waren er nog onduidelijkheden over wet- en regelgeving. Die onduidelijkheden zijn inmiddels grotendeels opgelost. De laatste tijd zie je dat het tempo er meer in komt. En dat is ook nodig. Tenslotte gaat het om de uiterste invoerdatum van 1 januari 2028. Het komende jaar wordt daarbij best spannend, aangezien een groot deel van de fondsen per 1 januari 2026 zal overstappen in de huidige planning. Die fondsen zijn allemaal in de voorbereidende fase, waarbij veel moet worden doordacht en afgestemd. Vervolgens wordt er toestemming van DNB gevraagd en dat is een stevig traject. Ondertussen worden de IT en de administratiesystemen in gereedheid gebracht en wordt de

Foto: Joke Schut

communicatie naar deelnemers voorbereid. Wanneer dat allemaal conform planning verloopt, is over ruim een jaar twee derde van de deelnemers overgestapt op een nieuw contract.”

U hebt het over een leercurve. Wat verstaat u eronder en wat hebt u al als belangrijke dingen kunnen doorgeven?

“De pensioent transitie is voor iedereen nieuw. Dat betekent dat er nu nog veel tijd in gaat zitten en er veel geleerd wordt. Willen we dat alle fondsen het einde van de transitieperiode halen, dan zal het tempo bij de volgende pensioenfondsen omhoog moeten. En dat kan alleen als de volgende lichten leren van de ervaringen van de eerder overgegangene fondsen. Op die manier ontstaat een stijgende leercurve

Prof. dr. Fieke van der Lecq (1966) is aan de Rijksuniversiteit Groningen cum laude afgestudeerd in de algemene economie en bedrijfseconomie, en gepromoveerd in de geldtheorie. Daarna vervulde zij functies in beleid (ministerie van Financiën), onderzoek (Centraal Planbureau), extern toezicht (Nederlandse Mededingingsautoriteit) en bedrijfsleven, waaronder die van uitgever-hoofdredacteur van het economenvakblad ESB. In 2008 werd zij als hoogleraar benoemd op de Cordares-leerstoel Pensioenmarkten. Sinds 2010 heeft Fieke naast deze deeltijd-leerstoel diverse commissariaten binnen en buiten de financiële sector vervuld. Momenteel is ze hoogleraar Pensioenmarkten aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, en vervult zij enkele toezichts-, advies- en bestuursfuncties. Sinds 1 januari 2024 is Fieke tevens regerings-commissaris transitie pensioenen.

in de sector. Het is goed dat fondsen gebruikmaken van de informatie die al breed beschikbaar is. Bijvoorbeeld via de koepel van pensioenfondsen (de Pensioenfederatie) en de externe toezichthouders DNB (de Nederlandse Bank) en AFM (Autoriteit Financiële Markten). De externe toezichthouders stellen ook allerlei informatie (zoals goede voorbeelden) beschikbaar. Ze organiseren internetbijeenkomsten waar direct vragen kunnen worden gesteld. Ook websites als 'werken-aanpensioen.nl' (gericht op professionals) en 'pensioenduidelijkheid.nl' (gericht op een breder publiek) zijn een welkome bron van informatie. Mijn advies is dan ook om deze informatiebronnen volop te benutten en met vergelijkbare fondsen onderling te overleggen om van elkaar te leren. Probeer niet steeds zelf het wiel uit te vinden."

Advies aan pensioenfondsen

Fieke: "In mijn eerste reguliere advies heb ik voor diverse partijen een aantal concrete adviezen opgenomen. Ik zal ze niet allemaal herhalen in dit interview, wel wil ik er een aantal uitlichten die relevant zijn voor pensioenfondsen.

Een belangrijke is het net genoemde vergroten van het leereffect. Ik kan dat niet vaak genoeg benadrukken. Er zijn veel soorten pensioenfondsen en ze kunnen van elkaar leren als ze in vergelijkbare situaties zitten. Daarnaast is van belang dat pensioenfondsen bij het opstellen van het implementatieplan goed kijken naar het invarijabloon dat DNB hanteert. Verder is het goed als zij voor indiening van hun implementatieplannen die eerst laten nalopen op consistentie en volledigheid, bijvoorbeeld door een sleutelfunctiehouder 'Interne Audit'. Er gaat

namelijk nog onnodig veel tijd verloren in het compleet maken van de informatie die nodig is voor de beoordeling van het implementatieplan.

Nog een advies: maak waar mogelijk ook gebruik van de deelbeoordelingen; dat helpt om meer gevoel te krijgen bij de wijze waarop DNB beoordeelt in de transitie. Dat helpt ook bij het opstellen van het implementatieplan en het vervolg van het beoordelingsproces bij DNB. Ook ten aanzien van het communicatieplan is het goed om kennis te nemen van de goede voorbeelden die er al zijn. De AFM heeft al gekeken naar de eerste concept transitieoverzichten van de koplopers-fondsen. De terugkoppeling daarop bevat nuttige inzichten, waar pensioenfondsen hun voordeel mee kunnen doen."

En dan het hoorrecht van organisaties van gepensioneerden

Fieke is er duidelijk over: "Ik onderschrijf het belang van het goed toepassen van het hoorrecht. Dat is belangrijk voor het draagvlak voor de nieuwe pensioenregeling. In de praktijk zie je dat er verschillend mee wordt omgegaan. Je ziet dat sociale partners soms moeite hebben om een transitieplan, waarover hard met elkaar is onderhandeld, voor te leggen aan 'hoorrechtverenigingen'. Het is immers ook best moeilijk om een onderhandelingsresultaat eventueel te moeten openbreken. Aan de andere kant zie je ook dat de verwachtingen bij de organisaties van gepensioneerden en andere hoorrechtverenigingen niet altijd even realistisch zijn: het gaat om hoorrecht en niet om een instemmingsrecht. Daarnaast moeten sociale partners streven naar evenwichtige afspraken over de nieuwe pensioenregeling.

"Wanneer een organisatie van gepensioneerden of een andere hoorrechtvereniging (slapers kunnen via een vereniging ook hoorrecht claimen) vanuit één deelbelang voorstellen doet, botst dat weleens aangezien evenwichtigheid voor alle deelnemers de toetssteen is voor sociale partners. Dan kan het zijn dat er wel wordt gehoord en geluisterd, maar dat de voorstellen voor aanpassing toch niet worden overgenomen. Dat leidt tot teleurstelling bij hoorrechtverenigingen. Daarom is het belangrijk dat ze vroegtijdig in het proces worden betrokken zoals ook minister Schouten al heeft gezegd. Dan voorkom je dat. Bij elk pensioenfonds is de situatie anders. Veel is op te lossen door heldere communicatie (over en weer) over de verwachtingen. In een aantal sectoren zie je ook dat het pensioenfondsbestuur de hoorrechtverenigingen blijft betrekken in het vervolg van het proces. Over het algemeen wordt dit gewaardeerd."

Risico's?

We leggen ook de vraag voor welke risico's Fieke nog ziet. Zij zegt: "Bij elke transitie zijn er risico's, dat is onvermijdelijk. Het gaat erom dat die risico's goed beheerst worden. Daar ligt een belangrijke taak voor de pensioenfondsen met hun sleutelfunctiehouders, voor de externe toezichthouders en voor het verantwoordingsorgaan. Ik zie dat hier serieus werk van gemaakt wordt. Maar zelfs met alle inspanningen zal er een bepaalde mate van risico blijven. Dat geldt voor alle grote veranderingstrajecten. Voor de pensioentransitie geldt daarbij, dat de ontwikkelingen op financiële markten doorgaan. Die

Lees verder op pagina 14

hebben invloed op de haalbaarheid van de gemaakte afspraken. Daarom is het goed om de vaart er in te houden.

Ik ben ook van oordeel dat nieuwe en ingrijpende wijzigingen in wet- en regelgeving vermeden zouden moeten worden, omdat deze niet meer tijdig geïmplementeerd kunnen worden. De transitie zou als gevolg daarvan vertraging kunnen oplopen."

Met dank aan onze regeringscommissaris voor het openhartige gesprek, is en blijft het goed wandelen in de bossen van Apeldoorn.

Het hoorrecht bij PFZW

Na een aanvankelijk wat trage en enigszins terughoudende reactie van sociale partners zijn we toch goed in gesprek gekomen. Dat kwam mede goed op gang omdat we als BPP samen met ANBO een brief hadden gestuurd. Daarin gaven wij vooraf aan wat voor ons de belangrijkste aandachtspunten waren. Uit het transitieplan waarmee sociale partners kwamen, bleek dat al in belangrijke mate was rekeninggehouden met onze belangrijkste punten. Ons voornaamste bezwaar dat resteerde, was dat onvoldoende duidelijk was, en is, of na de transitie koopkrachtbehoud kan worden verwacht. Dit is uiteindelijk afhankelijk van het implementatieplan waarmee het bestuur van het fonds komt. Daaraan voorafgaand komt een nog te formuleren verzwaard advies van de Pensioenraad. Belangrijk daarbij is dat mocht dit leiden tot een verandering van het transitieplan, het hoorrecht volgens afspraak zal herleven. Het duurt nog enkele maanden alvorens dit duidelijk zal worden.

Als het om de besturing en verantwoordelijkheden gaat, zou een pensioenfonds meer als een bedrijf kunnen worden gerund

Als ik mijn pensioen zelf zou kunnen onderbrengen, kies ik zeker voor PFZW

Door Jaap van der Spek en Cees Michielse

Met Jo van Engelen kijken we terug naar zijn periode bij PFZW, maar ook vooruit naar de gewenste besturing van een pensioenfonds (de governance) in de komende tijd. Omdat in slecht weer een rit naar het esdorp Rolde (Drenthe) lastig is, spreken we Jo via het internet (ZOOM-verbinding).

Prof. van Engelen is enthousiast over PFZW. Helemaal onbevooroordeeld is hij niet, want al in 1999 was hij betrokken bij de PGGM, voordat de splitsing plaatsvond tussen pensioenfonds PFZW en de nu uitvoerder van pensioenen PGGM. Ook daarna heeft hij verschillende rollen vervuld, met tussentijds een uitstapje naar de raad van bestuur van APG, de uitvoeringsorganisatie van het ABP. Op de vraag waarom hij voor PFZW zou kiezen, reageert Jo: "Door mijn jarenlange betrokkenheid heb ik gezien en gemerkt dat PFZW zorgvuldig wordt bestuurd, dat bureau en bestuur oprecht zijn, dat besluiten (na prima onderbouwing) weloverwogen worden genomen en dat de kwaliteit van het beleggingsbeleid op orde is. Ik heb daar beslist vertrouwen in. Dat geldt ook voor andere pensioenfondsen, zoals het ABP, maar PFZW steekt er wat mij betreft nog bovenuit".

Fossiele brandstoffen

Toch zijn er wel wat puntjes waar waarbij Jo een andere keuze zou hebben ge-

Foto: Jaap van der Spek

maakt. Hij is (van oorsprong natuurkundige) grote voorstander van duurzaamheid en klimaatbeheersing. Maar kiest ook voor de realiteit van de uitvoering: "Daarvoor hebben we het geld en de infrastructuur van grote energie ondernemingen nodig. Als we als pensioenfonds veel aandelen hebben, kun je beter meesturen dan wanneer je langs de kant gaat staan. Weliswaar geef je een signaal af als je uit fossiel stapt, maar vervolgens doe je niet meer mee."

We noemen hem een voorbeeld: Shell participeert in een groot windmolenpark op zee. Dat niet alleen, Shell heeft ook in zee en op land een groot buizen netwerk liggen. Als we bijvoorbeeld waterstof gaan produceren vlakbij de opwekking door windmolens (dat is voordeliger en milieu technisch verstandiger) ligt er al een buizen net dat we voor het vervoer van waterstof kunnen gebruiken. Jo vult aan: "We kunnen zelfs tot in de huizen van de mensen komen. Zo kunnen we bestaande infrastructuur, ook ons aardgasnet op land, hergebruiken en dat is gewoon slim. Het is de snelste en financieel haalbare manier om energietransitie te financieren en te realiseren."

Goed opletten

Jo geeft aan dat de wettelijk afgedwongen splitsing tussen pensioenfondsen (bijvoorbeeld PFZW) en pensioenuitvoeringsorganisatie (bijvoorbeeld PGGM) in het begin van deze eeuw een proces in gang heeft gezet waarin het Nederlandse pensioenstelsel onder druk is gezet.

De nieuwe wet (de Wtp, 2023) maakt de kwetsbaarheid op termijn nog groter. Dat geldt in het bijzonder voor kleine pensioenfondsen. "Ons pensioensysteem is gebaseerd op arbeidsvoorwaarden en verplichtstelling - waarbij het Europees gezien vooralsnog een nationale zaak blijft -, maar het moet binnen de Europese richtlijnen blijven. Er hoeft nog maar één politieke ingreep te komen op weg naar persoonlijke potjes, of het wordt terrein voor verzekeraars en banken uit heel Europa. De pensioenmarkt is voor hen heel aantrekkelijk. Door het beleid van de Europese Centrale Bank zijn Zuid Europese banken geherfinancierd en die kunnen zomaar met concurrerende (goedkope) aanbiedingen op de pensioenmarkt komen. Of de recente vernieuwing van het stelsel nodig was? Daar heb ik ernstige twijfels bij, maar na deze stap moeten we in ieder geval uitkijken voor politieke vervolgstappen. Want het nieuwe stelsel staat of valt met de afgesproken verplichtstelling. Dat wil zeggen, dat bedrijven en organisaties met hun personeel verplicht zijn deel te nemen, omdat daardoor de toekomst van de pensioenen van hun mensen veilig wordt gesteld. Zover is het nu nog niet, maar we moeten alert blijven!"

Toekomstig bestuursstelsel

Omdat Jo blijk geeft van grote kennis en ervaring op veel verschillende terreinen en bij veel organisaties, zijn wij ook benieuwd naar zijn visie op het besturen van een pensioenfonds de komende jaren in een vernieuwd pensioenstelsel. We leggen hem ook voor dat bij PFZW, net als bij veel andere pensioenfondsen, de sociale partners (als vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers) niet alleen in het bestuur zitten, maar dat diezelfde partners ook het verantwoordingsorgaan invullen. Dat dit toch lijkt op de slager die zijn eigen vlees keurt. Ook leggen wij hem voor dat PFZW zo ongeveer het enige pensioenfonds is, waar de leden van het verantwoordingsorgaan – de Pensioenraad – niet door de deelnemers (actieven, slapers en gepensioneerden) gekozen worden. Maar door sociale partners en organisaties van gepensioneerden worden benoemd. Naar het oordeel van de BPP zou ook PFZW over moeten gaan naar verkiezing.

Dat is toch eerlijker naar de deelnemers en gepensioneerden? Jo denkt nu even na: "Ik kan het vergelijken met andere organisaties, die ik goed ken.

Heldere verdeling taken

"Ik zou willen, dat de governance van pensioenfondsen meer ingericht zou worden als in grote bedrijven. Er gaat heel veel geld in om, er zijn veel klanten en gebeurtenissen volgen elkaar snel op. Dan is slagvaardigheid van belang. Natuurlijk denk ik ook dat verkiezingen voor een Pensioenraad beter zijn, dan zoals het nu gebeurt. En ik herken ook het discutabele in de dubbele vertegenwoordiging in bestuur en Pensioenraad, maar ik denk dat we voor de toekomst moeten nadenken over een bestuursstelsel. Net als in grote bedrijven en organisaties, waarbij ook de deelnemers, slapers en gepensioneerden – als direct belanghebbenden – een rol hebben. Dan krijg je een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur, raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Externe toezicht kan dan op grotere afstand staan. "Daarbij ga ik ervan uit, dat pensioenfondsen in ons land geboren zijn vanuit de arbeidsvoorwaarden en dat die context meegenomen moet worden. Maar de varianten van nu zijn redelijk ingewikkeld als het om effectief (en efficiënt) besturen gaat en daar moeten we wél naar toe. De huidige bestuursmodellen voldoen wat mij betreft geen van allen. De bestuurders en het verantwoordingsorgaan zijn bijvoorbeeld niet van elkaar onafhankelijk. Om de ingewikkelde governance van nu werkbaar te maken worden teveel lijstjes opgesteld waaraan voldaan moet worden. Op die manier wordt een basis gevormd waardoor het pensioenfonds en ook de Nederlandse Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hun eigen aansprakelijkheid afdekken. Ik doe alle betrokkenen met deze opmerking wel

tekort, maar toch ... een lijstje is toch echt iets anders dan de werkelijkheid waarin we moeten werken."

Onderzoek governance (besturing)

De overheid heeft toegezegd, dat er nader onderzoek zal worden gedaan naar de governance van pensioenfondsen. Jo van Engelen: "Uitgangspunt moet zijn, dat pensioenfondsen in de toekomst effectief bestuurd gaan worden, los van allerlei achterliggende belangen. En dus moet je naar het systeem in zijn geheel kijken. Niet daaruit één onderdeel apart nemen. Natuurlijk moet er controle zijn en moet verantwoording worden afgelegd aan deelnemers, maar dat kan beter dan nu." Hoe?

"Mijn eerste gedachten heb ik met jullie uitgewisseld. Sociale partners vormen de context, maar de overheid zou meer op afstand moeten komen te staan. Die wringt zich er, bijvoorbeeld met allerlei wetgeving, wel heel veel tussen. Pensioenfondsen hebben een goed (effectief) bestuur met een raad van commissarissen nodig en de toezichthouders moeten op grotere afstand staan. Een bestuur met zo min mogelijk lagen. Wat mij betreft is het niet zo belangrijk hoe groot een raad van belanghebbenden moet zijn. Het gaat er veel meer om, dat je een goed systeem hebt om informatie uit te wisselen met de deelnemers, slapers en gepensioneerden en dat je een goed systeem hebt, waarin je de informatie uit de deelnemersgroep ophaalt."

Eindeloosheid

Met Jo kun je uren doorpraten. Hij staat midden in het leven, heeft een enorme kennis en ervaring, maar zijn gedachten gaan ook regelmatig uit naar alles wat groter is dan het hier en nu. Een mensenleven is maar een heel klein stukje van de eeuwigheid. Mensen hebben wel voor het hier en nu verantwoordelijkheid. Dat verklaart waarom Jo zo gedreven is. We zijn onder de indruk.

Prof. dr. ir. Jo van Engelen heeft ruime ervaring als bestuurder en commissaris. Zo was hij lid van de Raad van Bestuur van ANWB en APG en toezichthouder bij zo'n 20 organisaties. Jo is tevens (emeritus) hoogleraar aan de universiteiten van Groningen en Delft. Hij is (co)auteur van meer dan 100 wetenschappelijke artikelen en meerdere boeken. In december komt zijn nieuwe boek uit over besturen op een "Nature-proof" wijze. De laatste 10 jaren is hij ook toezichthouder bij PFZW. Tot 1 november dit jaar.

Belangen waarborgen is belangrijk

Door Jan van Gelderen

'Ons Pensioen' bezocht BPP-lid Lucas Jansen in Diever. De plaats die nationale bekendheid geniet door de opvoering van toneelstukken van Shakespeare. In de zomer een serie, en in de winter in een overdekt theatertje. En dat al sinds 1946. Verder is het gewoon een mooi dorp. "Ik kom uit Bergen op Zoom en woon sinds twee en half jaar met mijn partner hier. Rust en ruimte." Lucas (74) aarzelde niet om te vertellen over zijn (werkzame) leven. Hij heeft als psychiater dat leven doorgebracht bij psychiatrisch ziekenhuis Vredenburg in Bergen op Zoom. Een instelling waar de vader van de interviewer ooit heeft gewerkt als kok. Dat bindt.

Overigens werd Vredenburg na de fusie met RIAGG en beschermende woonvormen: GGZ Westelijk Noord Brabant.

"In 1976 studeerde ik af als arts in Rotterdam. Zelf kom ik uit Den Haag. Ik wilde me specialiseren in psychiatrie, maar moest in dienst. Een prima tijd, overigens in Zeeland. Daar was ik arts-officier, met auto en chauffeur. Ik moest namelijk vrij veel dienstreizen maken."

Hij is in 2011 met Overbruggingspensioen gegaan. "Mijn vader en broer zijn op jonge leeftijd overleden. Dan realiseer je dat er meer is dan werken, hoe boeiend het ook is. Het heeft trouwens een jaar of twee geduurd voordat ik het werk uit mijn 'systeem' had. Ik noem dat: tijd om te morsen." Hij heeft er geen moment spijt van gehad.

Belangen waarborgen

In zijn vrije tijd speelde hij hobo in een orkest. "Op Vredenburg was een kerkje met een geweldige akoestiek. Daar hebben we regelmatig opgetreden." Verder mocht hij graag tekenen, en met de zeilboot op pad. De Zeeuwse wateren waren tenslotte vlakbij. Ook nu hij in Diever woont, zit hij niet stil. Hij deed aan fitness (met sauna) "Dat doe ik niet meer, maar het zou wel beter zijn: fietsen in de mooie natuur zo dichtbij." Hij

werkt bij de COA. "En ik ben de meeste tijd kwijt als winkelcoördinator bij de Wereldwinkel D-fair." En Lucas is lokaal politiek actief. "Ik ben voor solidariteit en het behartigen van belangen voor mensen die dat nodig hebben." Dat is ook de reden dat hij lid is geworden van BPP. "Dat de belangen van gepensioneerden goed worden gewaarborgd. Door mensen die verstand van zaken hebben en een ingang hebben bij het fonds." Hij vindt ook dat in dat opzicht de behandeling van psychisch zieken wat zegt over de beschaving van een land.

Toekomst als psychiater

Na zijn diensttijd begon hij als arts assistent, eerst zonder opleiding, later heeft hij die wel gedaan. Daarna trad hij in dienst van Vredenburg. Ook is hij psycho-therapeut geworden. Die opleiding was bij de Viersprong in Halsteren. "Ik wist trouwens al vrij vroeg in mijn leven dat de psychiatrie mijn toekomst zou zijn", aldus Lucas, wiens naam komt van de evangelist die ook arts was.

Hij heeft acht jaar gewerkt bij de gesloten opnameafdeling. Ook heeft hij gewerkt in de sociale psychiatrie. "In Engeland ontstond een stroming die leidde tot het thuis behandelen van chronisch zieken. Dat vond ik interessant. Het werk was wel erg intensief." Lucas is ook opleider geworden voor psychiaters. De GGZ WNB kent vier sectoren, acute psychiatrie, Chronische psychiatrie, voor

Jeugdigen en Ouderen. Sociale is ingedeeld bij acute psychiatrie.

Geen bestuurder

Werken bij de gesloten afdeling waren tropenjaren. Ik werkte meer dan 40 uur per week. Dus ging ik op zoek naar een andere functie, die ik gelukkig ook kreeg. "De laatste anderhalf jaar ben ik waarnemend geneesheer-directeur geweest. Niet als bestuurder, maar meer ook voor de regelmatige contacten met de inspectie. Het bevreesde de inspectie dat er weinig klachten waren over fixeren van patiënten in combinatie met isoleren. Iets dat in de jaren 80 en 90 veel gebeurde. "Toen was er ook een periode van verscherpt toezicht doordat we problemen met de bank hadden. Dus was er vaker contact met de inspectie"

Naar hun zin

Zoals gezegd woonde hij in Bergen op Zoom in een mooi herenhuis met 11 kamers. En met een grote tuin. Een paar jaar nadat hij zijn partner door ziekte verloor, heeft hij een nieuwe liefde gevonden. Die woonde in Groningen. "We zijn in 2014 gehuwd, en hij is bij mij komen wonen. Maar kon niet aarden in Brabant. Omdat het huis en tuin ook te groot werden, besloten we naar het noorden te verhuizen. Zo zijn we uiteindelijk ruim twee jaar geleden in Diever beland." Niet dat ze klein wonen, maar wel heel erg naar hun zin. In een landelijk straatje met achter het huis schitterend uitzicht.

Als je helm maar goed zit

Door Pierre Thijssen

Vallen, opstaan en weer doorgaan is niet zo vanzelfsprekend als het klinkt. Dat weet neuroloog/intensivist Marcel Aries van MUMC+ als geen ander. Hij constateert meer slachtoffers van fietsongevallen in het ziekenhuis, vaak verergerd door het niet dragen van een deugdelijk hoofddekse. "Een helm moet net zo gewoon worden als licht en een slot op je fiets."

De arts uit Meerssen is voorman van HersenStrijd, een fonds dat onderzoek doet naar het behandelen van hersenschade op de IC. "Feit is dat met een simpele interventie als het dragen van een helm hersenletsel kan worden voorkomen of beperkt." Ook wordt inmiddels gepleit voor een minimumleeftijd voor de fatbikes. Gelukkig is er in Den Haag inmiddels wetgeving in de maak om dit te verplichten, omdat daar veel ongelukken mee gebeuren. "Kinderen moeten leren om zonder ondersteuning te fietsen. Dan bepaal je fysiek hoe hard je gaat", aldus Aries. Eigenlijk moet alles wat op twee wielen rijdt, verplicht worden om een deugdelijke helm te dragen, van jong tot oud.

Marcel Aries

Breed scala

Waar de helm vroeger een 'worst' of 'potje' op je hoofd was – lacht Marcel – hebben merken inmiddels een breed scala aan lichtgewicht (design)helmen. "Ik zie ze met lampjes, extra bescherming tegen draailetels en speciale ontwerpen voor verschillende doelgroepen. Praktisch zou er meer aandacht mogen zijn voor het veilig opbergen. Bevestiging op de fiets zou heel gemakkelijk zijn. Maar eerst iedere fietser overtuigen van het belang van de helm. Ik zie dagelijks wat de gevolgen kunnen zijn als je zonder helm op de pedalen trapt."

Fractie van een seconde

Onlangs vond in het Openluchttheater in Valkenburg de voorstelling 'Fractie van een seconde' plaats. HersenStrijd bood deze gratis voorstelling aan ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van HersenStrijd. Meer dan 500 aanwezigen zagen hoe verpleegkundige Stef Van Lee en ervaringsdeskundige Rudy Claes – hij overleefde in 2023 een zwaar ongeval en raakte verlamd – vertelden over het hoge aantal ver-

keersslachtoffers in de lage landen. De voorstelling was een combinatie van confrontatie, humor, emoties en situaties die uit het leven zijn gegrepen. Ook was er aandacht voor het verdriet van slachtoffers en nabestaanden. Na afloop kregen zij een staande ovatie.

Hersenstrijd blijft zich inzetten voor baanbrekend onderzoek en het vragen voor aandacht voor hersenletsel in het verkeer. Wil je bijdragen aan deze strijd?

**Ook in 2024 blijft het adagio:
Elke hersencel telt! Voorkomen of
genezen... Blijf ons ook steunen de
komende jaren, financieel of door je
aan te melden als vrijwilliger
(info@hersenstrijd.org).**

Draag een fietshelm

Marcel is ook verbonden aan de denktank 'Artsen voor Veilig Fietsen'. Maatschappelijk moet er meer aandacht komen voor het gebruik van de helm op de fiets, ongeacht race, MTB, gravel of e-bike. "We willen vooral inzetten

op promotie. Niet alleen bij de senior E-bike-gebruiker, maar juist ook bij toekomstige weggebruikers", vertelt hij bevlogen. "Dan bereik je tegelijk ook de ouders die het goede voorbeeld geven. En zo verandert hopelijk het complete straatbeeld."

Trend

Dankzij tal van donaties heeft HersenStrijd in Limburg en daarbuiten inmiddels op meerdere basisscholen vouchers aangeboden aan kinderen waarmee zij een fietshelm konden aanschaffen. Ook op andere vlakken is een trend ingezet: "Een fietshandelaar in de regio zegt geen fiets meer te verkopen zonder helm. Er wordt toch ook geen auto meer zonder gordel verkocht", stelt Marcel terecht als retorische vraag. Ook doneert deze fietshandelaar aan het fonds om te onderstrepen hoe essentieel een helm is. Dat zou wat Marcel betreft navolging mogen krijgen. De ouderenbond KBO heeft ook workshops voor E-bikers deze worden goed bezocht.

Ledenvergadering BPP op 20 november 2024

Door Koos Spanbroek

Op woensdag 20 november is er een ledenbijeenkomst van de BPP geweest. Wij waren te gast bij PFZW/PGGM in Zeist. Er was een behoorlijke opkomst van de leden en zelfs van vier (4) (nu nog) potentiële leden. Alles bij elkaar een inschrijving van 65 personen. Helaas moest een klein aantal op het laatste moment afzeggen. Voor de potentiële (nieuwe) leden was er als waardering voor hun komst een klein presentje, dat door ons aspirant-bestuurslid Ineke Smit in de theepauze werd overhandigd

Bij afwezigheid van de voorzitter werd de bijeenkomst geopend door ons bestuurslid/vice-voorzitter Jaap van der Spek. Daarna werd het woord gegeven aan onze vertegenwoordiger in de pensioenraad Cees Michielse. Hij had zijn presentatie opgebouwd rondom de thema's Indexatie, de transitie naar de Wtp en de consequenties daarvan en de geprognosticeerde invoeringsdatum van 1 januari 2026. In de opening van zijn presentatie memoreerde Cees dat er op dit moment behoorlijk wat reacties zijn van de leden, met name over de berichtgeving van de indexatie van 2025.

Communicatie

Het bestuur van de BPP is niet gelukkig met de communicatie rondom het niet indexeren voor het jaar 2025. Ondanks onze stellingname in de Pensioenraad over het voornemen om niet te indexeren, is daar afgesproken door de partijen dat er over dit onderwerp zorgvuldig en transparant zou worden gecommuniceerd. BPP betreurt het dat het niet of minstens onvoldoende is gebeurd. Daarover heeft de BPP contact gezocht met het pensioenfonds en ook zelf de communicatie naar haar leden opgepakt. Verder in deze uitgave komen wij nog terug op de meest gestelde vragen over dit onderwerp.

Zorgvuldig

Tevens is in de Pensioenraad vastgesteld en afgesproken dat de datum van invoering per 1 januari 2026 essentieel is. Omdat daarmee de 'schade' van geen indexatie voor de gepensioneerden nog enigszins beperkt blijft. Mocht deze datum niet gehaald gaan worden dan heeft de Pensioenraad het recht geclaimd om opnieuw te spreken over de consequenties voor de indexatie per 1 januari 2026! De BPP en de Raad

blijven ernaar streven dat de datum van transitie per 1 januari 2026 zo enigszins mogelijk gehaald moet worden. Maar de zorgvuldigheid daarbij staat centraal.

Hoog niveau

Cees hield een (technische) indrukwekkende verhandeling over het beleggingsbeleid en de invloed daarvan op de indexatie voor 2025. Ook ging hij in op de vragen over de keuze voor de Wtp in vergelijking tot het huidige stelsel. Per definitie is de constatering dat we hier spreken over twee verschillende stelselsystemen. En dus per saldo niet zomaar te vergelijken zijn (elk voordeel heft z'n nadeel, red.). De vragen en de antwoorden waren van een hoog niveau. De vergadering ging gepassioneerd met elkaar in gesprek. Graag verwijs ik u ook – voor verdere verdieping op de gestelde vragen en antwoorden – naar het artikel 'veel gestelde vragen' verder in dit blad. En naar de door BPP eerder gedeelde informatie via nieuwsbrieven (te zien via de BPP-website, nieuws, met daarin de onderwerpen *Indexatie 2025*, *koopkracht in het nieuwe pensioenstelsel*, *politieke discussie laait op*) en de thema-uitgave van OP over de Wtp (jaargang 38, 2023, Speciale editie Wtp).

Signalen positief

Andere spelers in de voortgang van de transitie, en dus mede bepalend om de verwachte datum van 1 januari 2026 voor het invaren te halen, zijn de DNB en AFM. Mede afhankelijk van hun instemming met het transitieplan zal die datum wel of niet gehaald worden. In de afgelopen periode is gebleken dat er door deze partijen aanvullende vragen zijn gesteld over het transitieplan. Er wordt nu alles in het werk

gesteld om die zo snel als mogelijk te beantwoorden. Vooralsnog zijn de signalen voor de instemming positief, maar zal dit niet eerder dan april/mei volgend jaar te verwachten zijn. Geen rode of oranje licht maar soms wel een knipperend groen licht. Dat betekent dat er pas vanaf dat moment meer informatie vrijkomt, eerst aan de hand van rekenmodellen, en in latere fase ook op persoonsniveau.

Uiteraard zal de BPP het tijdschap scherp blijven volgen, en zal nauwlettend toezien op het uitvoeren van alle gemaakte afspraken. Daar waar nodig zal BPP reageren op omissies en ook via de Pensioenraad haar inbreng hebben.

Meer leden nodig

Aan het einde van deze ledenbijeenkomst werd de oproep gedaan om vooral te reageren op conceptstandpunten van de BPP. Met de inbreng van de leden kan de BPP haar standpunt, namens de leden, verder aanscherpen en vervolgens verder brengen! Het getal (aantal leden) is nog steeds mede bepalend voor de mate van invloed. De BPP heeft behoefte aan meer leden. Daarmee wordt de stem van de vereniging belangrijker en zal het meer invloed hebben in de Pensioenraad en in andere gremia. Hierbij doet het bestuur via de vergadering de oproep om mee te helpen om het aantal leden te laten groeien.

Als afsluiting van de bijeenkomst sprak de vergadering (de leden) haar grote waardering uit voor de energie en inspanningen die het bestuur zich heeft getroost voor de belangenbehartiging van en de communicatie met de leden.

De tenorsaxofoon met Kerst

Door Jaap van der Spek

Joop heeft een bijzonder leven. Op technisch gebied is hij een alleskunner. Daarom is hij een gewilde persoon op de cruiseschepen van de Holland America Line. Een eigen hut op het schip is zijn thuis. Waar er ook een technisch probleem is, roep Joop. Een simpele lamp vervangen, kookapparatuur in de keuken onderhouden, de computersturing van het roer herstellen, je hoeft het Joop maar te vragen en hij lost het op. Overdag, maar soms ook 's nachts. Na zijn HTS-opleiding heeft hij gesolliciteerd, is hij aangenomen en nooit meer vertrokken. Het leven op een cruiseschip is in zijn bloed getrokken en de rederij wil hem niet kwijt.

Maar er is nog een reden, waarom hij geliefd is. Hij speelt fantastisch op de tenorsaxofoon, een al 70 jaar oude Selmer. Onderweg speelt hij elke avond in de cruiseband, het Holland America ensemble. Er zijn meerdere plaatsen op het schip waar muziek wordt gemaakt, maar als Joop speelt, trekt iedereen naar de grote ruimte waar hij de oren streelt en de harten steelt. Het staat ook op een groot bord: 'Het is Joop die hier speelt, streelt en steelt'. De schorwarme klanken van de Selmer blijven naklinken als je 's avonds naar bed gaat.

Alleen reizende dames

Joop is vrijgezel. Te ongedurig om relaties aan te gaan. Oogluikend wordt hem toegestaan zo nu en dan eens in gesprek te gaan met alleen reizende dames. Ze kunnen bij hem hun hart uitstorten, waarbij hij niet eenkennig is. Hij troost waar hij kan, leent schouders uit en is blij met vreugdevolle omarmingen. Ook daarin streelt Joop en steelt hij harten. Soms kan hij de verleiding niet weerstaan en brengt hij met een mooie dame de nacht door. Maar is altijd eerlijk: "Samen zijn is fijn, maar niet voor langere tijd". Je mag je bij hem opladen en ontladen, maar hij gaat geen relaties aan. Behalve met zijn werk en met zijn tenorsaxofoon. En soms met de fles.

Zijn schip is afgemeerd in Amsterdam. De passagiers brengen die dag door op de grachten, op de Dam, het Waterlooplein, het Rembrandtsplein en langs het huis waar Anne Frank haar dagboek heeft geschreven. Joop heeft een middag vrij en bezoekt het Delamar Theater, waar een wereldberoemde band die middag speelt. Hij zit naast een jonge vrouw, die zich voorstelt als Janneke. En wat nog nooit gebeurd is, Joop is compleet van slag. Hij nodigt

haar uit mee te gaan naar het schip en deel te nemen aan de avondmaaltijd. Ze kennen Joop, dus niemand zegt er wat van.

Aan wal

Die avond vertrekt het schip naar Noorwegen. Joop moet Janneke loslaten, maar niet nadat hij haar adres en telefoonnummer heeft gevraagd: "Ik kom je volgende week opzoeken en vraag of je dan mee mag varen naar Amerika. Kun je je vrijmaken?" Het antwoord is geruststellend en beangstigend tegelijk: "Ja, dat wil ik wel, maar ik wil niet mijn hele leven op een schip doorbrengen. Dat moet je wel weten. Bovendien verzorg ik mijn moeder die hulpbehoevend is. Ook daarom kan ik niet lang weg."

De week erop vaart het schip richting Amerika met niet alleen Joop, maar ook Janneke aan boord. Het is een mooie tijd, wel verwarrend. Joop heeft niet alleen aandacht voor het schip en zijn trouwe tenorsaxofoon, maar ook nu voor iets anders. Tijdens de reis neemt hij een beslissing, hij blijft na de reis aan de wal en trekt in bij Janneke op een bovenwoning in Arnhem. Hij start een taxibedrijf met 1 auto waarin hij zelf de chauffeur is. Maar jaren van heimwee volgen. Ook als er drie kinderen komen, van wie hij zielsveel houdt. Het vrije leven vindt hij steeds meer in de fles. De tenorsaxofoon ligt werkeloos op zolder. Spanningen ontstaan. Totdat Janneke hem dwingt te kiezen: "Of met de alcohol, of met mij en het gezin verder gaan!" Een week lang is hij van huis. Zwervend door Nederland. Op een zondagmorgen staat hij op de stoep: "Ik heb mijn beslissing genomen. Nog moeilijker dan te kiezen voor de wal: Ik ben gestopt met drinken. Ik wil met jullie verder." En dat gaat jaren goed. De

saxofoon raakt hij niet aan, dat wel. En hij is wat teruggetrokken bij alles wat hij doet. Niet goed bereikbaar voor zijn dochters. Maar Janneke begrijpt hem en houdt als intermediair het gezin bij elkaar.

Ontmoeting

De drie dochters zijn inmiddels aan de studie of al aan het werk. Het taxi-bedrijfje loopt goed. Omdat hij prima Engels en ook wat andere talen spreekt, huren orkesten hem in om buitenlandse gastspelers van en naar Schiphol te rijden. Hij is zijn betrokkenheid met mensen niet verloren. In de auto laat hij gasten altijd voorin zitten en leent zijn schouders weer voor de vele verhalen. Voor hem is de taxi op deze manier het contact met de muziekwereld, ook al speelt hij zelf niet meer. Jaren gaan voorbij en Joop wordt in de muziekwereld een begrip. Op een dag, hij is dan al 60 jaar, vraagt het Muis Sacrum in Arnhem hem om een beroemde Engelse tenorsaxofonist op te halen. Het blijkt een heel aardige kerel te zijn. Een lange man met een zilverkleurige koffer. Joop herkent de koffer en begint het gesprek met de vraag of daarin soms de tenorsaxofoon zit. De man die zich voorstelt als George, vertelt over zijn passie voor de muziek. Hij is opgegroeid in Tsjechië, waar zijn Engelse moeder samenwoonde met een uit Rusland afkomstige musicus, Alexander Morsow. Die naam komt Joop bekend voor. "Is dat niet die beroemde pianist?" vraagt hij. Zou het daarom zijn, dat hij in George wat vaags herkent? George beaamt dat zijn vader die beroemde pianist is, maar zegt ook dat het niet zijn echte vader is. Voor haar trouwen was zijn

Lees verder op pagina 18

moeder al zwanger en Alexander Morsow heeft George liefdevol opgevoed.

George is al heel vroeg in aanraking gekomen met de muziek en bleek over ongehoorde talenten te beschikken. Maar de tenorsaxofoon was wel zijn ding. Daar trok hij de hele wereld mee over. Vol trots pakt hij de koffer van de achterbank en laat de saxofoon aan Joop zien. Die achter het stuur wit wegtrekt: een heel oude Selmer, vrijwel identiek aan die Joop nog op zolder heeft liggen. "Is jouw moeder ook musicus?" vraagt hij George. Die schudt zijn hoofd: "Ze heeft wel altijd van muziek gehouden", zegt hij: "Maar een instrument heeft ze nog nooit aangeraakt. Ze vertelde mij wel, dat zij op een cruiseschip weg was van een saxofonist en dat ze daar ook de nacht mee heeft doorgebracht. Waarna ze zwanger bleek te zijn".

Joop draait plotseling bij het Shellstation Veenendaal de parkeerplaats op en legt zijn hoofd op het stuur. George vraagt verbouwereerd wat er aan de hand is en trekt Joop overeind. Die lijkt bleek te zien.

En dan

Na minstens 10 minuten komt Joop wat bij en kan niets anders uitbrengen dan: "Misschien ben ik wel die saxofonist geweest!" George kijkt hem verbijsterd aan: "Wat zeg je? Ben..., ben jij dan mijn vader?" Bij Joop valt het kwartje nu echt. "Daarom heb ik in jou wat bekends gezien." Er volgt een heel lang gesprek op de parkeerplaats. Aan beide kanten vol ongeloof en toenemende emotie. Ze spreken af dat George nu eerst naar het hotel in Arnhem gaat, en dat Joop zijn verhaal aan Janneke zal vertellen. Dat gebeurt. Janneke kent natuurlijk de geschiedenis van Joop en zijn vrijbuitersbestaan op het cruiseschip. Tegenover haar is hij altijd open en eerlijk geweest. Maar dit nieuws?

Ze besluiten nog niets tegen hun dochters te zeggen, en ook dat ze naar het concert in Muis Sacrum zullen gaan. Het wordt een prachtig concert en een fijne kennismaking tussen

Janneke en George. Ze spreken af dat George de volgende middag bij hen thuis komt, inmiddels in de nieuwe woning aan de Tooroplaan. Bij thuiskomst praten Janneke en Joop nog lang na, waarna Joop naar de zolder loopt en zijn saxofoon haalt. Voor het eerst doet hij de koffer weer open en warempel, als hij voorzichtig begint te blazen komt er nog een prima geluid uit. Een paar kleppen zitten vast, maar daar weet hij wel raad mee. Om 2 uur midden in de nacht is de saxofoon weer zuiver. Waar Joop de embouchure (mondspanning) vandaan haalt? Het is hem een raadsel, maar het lukt nog goed om de tenorsaxofoon weer tot leven te brengen. Het is 4 uur als hij eindelijk naar bed gaat. Maar niet slaapt. Ook Janneke is de hele nacht wakker. Om 7 uur besluiten ze hun kinderen te bellen en hen te vragen om aan het einde van de morgen langs te komen. Ze hebben een heel verhaal te vertellen. En de kinderen komen. Horen vol ongeloof het verhaal aan. Maar om een of andere reden zijn ze ook blij: "Zou hun teruggetrokken vader nu wat meer van zichzelf laten zien?" Ze durven het bijna niet te geloven. Natuurlijk willen ze George ook ontmoeten. Wat denkt vader wel. Een broer? En dan nog een beroemde musicus ook? Dat laten ze niet aan zich voorbij gaan. En zo zit George 's middags met niet alleen zijn vader, maar ook met zijn drie zusters aan tafel. Het wordt laat die avond.

George vertelt dat hij op Kerstavond, drie dagen na hun gesprek, op uitnodiging zal spelen in de kerstnachtdienst in de Grote Kerk van Elst. Hij vraagt Janneke, Joop en de kinderen ook daar naartoe te gaan. Joop en hij nemen de muziek door. George vindt het fijn om zijn passie met zijn gevonden vader te delen. Natuurlijk gaan ze de Kerstnacht naar Elst.

Een bomvolle kerk. Er is ook een koor en orgelmuziek, maar heel Elst wil vooral de beroemde saxofonist horen, die samen met

het orgel kerstliederen zal begeleiden. Op het laatst wil Joop niet mee. Het wordt hem teveel: "Gaan jullie maar", zegt hij: "En na afloop komen jullie allemaal maar naar de Tooropstraat." Janneke en de kinderen vinden het niet leuk, maar op sterk aandringen van Joop gaan ze toch. Niet voor niets, het is een geweldige dienst. Totdat achter Janneke de deur open gaat en ze Joop naar binnen ziet lopen. In zijn hand de tenorsaxofoon. Zonder omkijken loopt Joop naar zijn zoon, gaat naast hem staan, pakt de muziekstandaard en begint te blazen. Het is doodstil in de kerk. De schorwarme klanken van de twee tenorsaxofoons vullen de ruimte, doen de muren trillen. Ze spelen, ze strelen en stelen de harten. Lied na lied komen de saxofoons boven de zang uit. Kippenvel. Totdat de laatste klanken opgaan naar de toren. Grote, diepe stilte, waarna een klaterend applaus uitbreekt. Vader en zoon..., ze kijken alleen maar naar elkaar. Met tranen in de ogen.

Beeld: Co Stam, Alkmaar

Een toelichting op veel voorkomende vragen

Door Koos Spanbroek en Cees Michielse

Het verbaast mij dat een aantal vragen rondom de invoering van de Wtp steeds blijven terug komen ondanks de vele voorlichting die daar door de BPP en ons pensioenfonds wordt gegeven. Daarom is een aantal vragen daarover – samen met Cees Michielse – nog maar weer eens op een rijtje gezet.

Wat is de oorzaak van veel steeds terugkerende vragen?

Ondanks de brede instemming met de Wtp in de politiek en het gegeven dat veruit de meeste pensioenfondsen achter de voorgestelde wijzigingen staan, zijn er ook in de media steeds weer terugkerende publicaties die vooral aandacht geven aan nog steeds bestaande weerstand tegen de wijzigingen.

Het komt daarom steeds vaker voor, dat mensen gevoed door die publicaties beginnen te twijfelen of het allemaal wel goed zal gaan. En dan helpt het niet dat, zeker in de details, de uitleg van hetgeen speelt nogal ingewikkeld is.

Wat is er waar van de bewering dat het nieuwe pensioenstelsel veel onzekerder is dan het oude stelsel?

Daar heb je zo'n punt dat eigenlijk best moeilijk te beantwoorden is. Laten we eerst maar eens kijken naar de juistheid van de bewering dat het oude stelsel minder kans op korting geeft dan het nieuwe stelsel. Als je uitgaat van het opgebouwde pensioen dat maandelijks wordt uitgekeerd, kan je niet zeggen dat deze bewering onjuist is. Maar zodra je er bij betreft dat een dergelijke uitkering ook op langere termijn beoordeeld moet worden op de waardevastheid daarvan, gaat de stelling niet meer op. Kijk maar naar de afgelopen 14 jaren waarbij in de meeste gevallen deze nominale uitkeringen gelijk zijn gebleven, maar een indexatie-achterstand van wel 20% of meer is opgelopen.

Omdat in het nieuwe stelsel de rendementen van de pensioenfondsen rechtstreeks worden uitgekeerd, en niet eerst omvangrijke buffers moeten worden opgebouwd ten koste van die rendementen, zal de waardevastheid in het nieuwe stelsel een grotere kans van slagen kennen.

Het door tegenstanders ingenomen standpunt dat het oude stelsel beter

was dan het nieuwe, klopt dus als je alleen de nominale waarde van de uitkeringen als uitgangspunt neemt. Maar gaat volstrekt niet op wanneer je de koopkracht van de uitkeringen op de langere termijn in de beoordeling betreft.

Waarom laten de pensioenfondsen dan nu nog steeds geen berekeningen zien hoe het voor iedereen uitpakt?

De reden daarvan is dat niet alle pensioenfondsen op dezelfde datum de overgang naar het nieuwe stelsel kunnen maken. Dat zal tussen nu en 2025-2028 geleidelijk het geval zijn. En je kunt zelfs niet uitsluiten dat die termijn nog verder moet worden opgerekt. En dat geeft veel onzekerheid. Want tot de werkelijke transitiedatum moet ieder fonds binnen het oude stelsel werken. Pas op de feitelijke transitiedatum kan de juiste financiële positie van dat fonds worden bepaald. En dat moet dan dus gebeuren met de spelregels van het oude stelsel. De dekkingsgraad van dat fonds op dat moment zal sterk beïnvloed worden door de ontwikkelingen op de beurzen tussen nu en dat moment. Bovendien zal de hoogte van de rente grote gevolgen hebben voor die berekening.

Veel fondsen werken dus op dit moment met zogeheten maatmensberekeningen en kunnen dan goed inzicht geven wat bij een dekkingsgraad van 105, 110 of 115 mogelijk is. Maar dat geeft dus geen enkele garantie van wat er daadwerkelijk zal gebeuren. Die onzekere ontwikkeling van de rente en van de beurzen verhindert dus een gerichte communicatie naar de individuele uitkomst, terwijl dat hetgeen is waaraan de deelnemers behoefte hebben. Overigens is diezelfde onzekerheid ook aan de orde wanneer je de vraag moet beantwoorden wat in het huidige stelsel de uitkomst over 3, 5 of 10 jaren zal zijn.

Zoals in de aanhef al aangegeven, is het zeker op detailniveau, een technisch en zeer ingewikkeld vraagstuk

Er is in een periode van 12 jaar door alle partijen gewerkt aan de huidige uitkomst. Deze uitkomst kan rekenen op een breed gedragen instemming van die partijen. Uiteraard is dat geen garantie voor de toekomst, maar bij het oude blijven geeft zeker een slechtere uitkomst.

Wat is het beleid van de belangenvereniging BPP met deze breed gedragen instemming ?

Het bestuur van de BPP is van mening dat de Wtp bij een juiste invulling van de transitie voor de toekomst een betere uitkomst zal bieden voor onze leden. Ons beleid is er dan ook op gericht om ervoor te zorgen dat de uitgangspunten van de WTP en de transitie correct en volgens de gemaakte afspraken worden uitgevoerd.

Tot slot

De afgelopen jaren is er heel veel gecommuniceerd met onze achterban via de website, nieuwsbrieven en dit blad. Dat resulteerde tijdens de ALV in ondersteuning van ons beleid. En bij de totstandkoming van de Wtp is dat vastgelegd in een special van OP. Zie onze website; wij bevelen aan dit nog eens te lezen.

De afgelopen tijd kregen wij veel vragen over de Wtp. Daaruit blijkt dat er ongerustheid leeft bij onze leden. Het is een zeer technisch, ingewikkelde systematiek, die moet leiden tot een gedragen transitie. Wij menen om, op basis van de vragen, de uitleg en argumentatie van de transitie zo helder en begrijpelijk mogelijk te hebben verwoord. Daarmee een constructieve bijdrage geleverd aan het wegnemen van de ongerustheid.

Over de BPP

Missie

BPP staat voor Belangenvereniging Pensioengerechtigden bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Wij zijn een onafhankelijke belangenvereniging van en voor alle pensioengerechtigden in de sector zorg en welzijn. Ons belangrijkste doel is inspraak in het beheer van ons pensioengebied.

Bestuur

Liesbeth Schaap: voorzitter

Jaap van der Spek: vicevoorzitter

Raymond de Hoop: secretaris

Bart de Jong: penningmeester

Cees Michielse: website en communicatie

Rob van Vredendaal: helpdesk en ledenwerving

Meindert Schmidt: nieuwsbrief

Koos Spanbroek: bestuurslid

Belangenbehartiging

De BPP volgt de ontwikkelingen rondom de pensioenen op de voet. Van het PFZW-bestuur tot de Haagse politiek en in samenwerking met andere betrokken (ouderen)organisaties. Wij oefenen invloed uit via onze vertegenwoordiging in de volgende organen:

1. Pensioenraad van PFZW, hét orgaan voor medezeggenschap en verantwoording binnen het pensioenfonds. Namens de BPP heeft Cees Michielse zitting in de Pensioenraad als lid en Meindert Schmidt als plaatsvervangend lid.
2. In het kader van de WTP is Jaap van der Spek degene die de BPP vertegenwoordigt voor de invulling van het hoorrecht richting de sociale partners.
3. Ledenraad van PGGM&CO, biedt tips en producten voor een fit leven. U kunt gratis lid worden van PGGM&CO. Rob van Vredendaal zit namens de BPP in deze ledenraad.
4. Koepel Gepensioneerden, de grootste seniorenorganisatie waarbij de BPP is aangesloten. Bestuurslid Meindert Schmidt is bestuurslid van de Koepel. Andere bestuursleden zijn actief betrokken bij diverse commissies.

Op de hoogte blijven

Ons Pensioen

De redactie van ledenblad *Ons Pensioen* is in handen van Jan van Gelderen (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Cees Michielse, Pierre Thijssen en Koos Spanbroek. Zij zorgen dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP en ontwikkelingen op pensioengebied.

Nieuwsbrieven

Via onze e-mail nieuwsbrieven informeren wij u over de actualiteit. Bestuurslid Cees Michielse en Meindert Schmidt verzorgen de samenstelling. U kunt zich voor de nieuwsbrief aanmelden via www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuwsbrief

Website

Op onze website bieden wij actuele informatie vanuit de BPP en de Koepel Gepensioneerden. Ook voorzien wij u van gedegen informatie over het pensioenbeleid. Cees Michielse verzorgt deze website. www.pfzw-belangenvereniging.nl

Contact met de BPP

Voor algemene vragen kunt u altijd contact opnemen via contact@pfzw-belangenvereniging.nl

Helpdesk BPP

Heeft u vragen over uw pensioen die niet of onduidelijk worden beantwoord door het pensioenfonds? Dan kunt u contact opnemen met Rob van Vredendaal, bereikbaar via www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact (voorkeur) of 06-17332744.

Tip: kijk eerst even op onze website onder de rubriek 'Veel gestelde vragen'.

Ledenadministratie

Voor aanmeldingen, adreswijzigingen, opzeggingen en bericht van overlijden kunt u terecht bij onze ledenadministratie.

E-mail: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl

NB: Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

U kunt zich aanmelden als lid via

www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmelden

De contributie bedraagt slechts € 13,- per jaar voor een lidmaatschap en € 6,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap.

U kunt deze overmaken op banknummer

NL83INGB000 455 2579

t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt het lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die recht heeft op een partnerpensioen van PFZW?

Dan zal de BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Bij overlijden stopt uw ouderdomspensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op partner- en wezenpensioen. Ook heeft uw partner recht op een eenmalige slotuitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. De uitkering kan ook worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden.

Verhuizing, verandering emailadres of telefoonnummer?

Verandert uw (e-mail)adres of telefoonnummer?

Neem dan contact op met onze ledenadministratie (zie hierboven).

NB: Wijzigingen die u alleen aan het pensioenfonds doorgeeft, komen niet bij ons terecht! Het pensioenfonds mag om privacy redenen namelijk geen gegevens doorgeven aan de BPP.